

25 jaar *Nederlandse Taalkunde / Dutch Linguistics*

Een kwart eeuw *NT*. Om dat te vieren hebben we u uitgenodigd een korte bijdrage in te sturen waarin u zou reageren op een eerdere publicatie in *NT*. De uitnodiging vervolgde: ‘Welk artikel uit de geschiedenis van *NT* is voor u van grote betekenis geweest? Door welk artikel bent u beïnvloed? Welk artikel was de aanzet tot een onderzoeksproject? Welke publicatie was achteraf gezien “visionair”? Of ook: welk artikel is nu definitief achterhaald? Welk artikel van uzelf zou u willen herzien? Op welke vragen die toen niet beantwoord konden worden, heeft de taalkunde inmiddels een antwoord gevonden? Welke discussiepunten zijn opgelost? Kan de vlucht in methodologische vernieuwing (datacollectie, digitalisering, kwantificering) vragen beantwoorden die eerder alleen maar konden worden gesteld?’

We zijn zeer verguld met de 25 kortere en langere bijdragen die het 25-jarig bestaan van *NT* opluisteren. Niemand heeft zich eraan gewaagd een ouder artikel ‘visionair’ te noemen, maar de auteurs in dit jubileum-dubbelnummer hebben zich uitstekend gehouden aan de vraag om terugblikkend vooruit te kijken: wat heeft *NT* over een bepaald onderwerp gezegd en wat valt er nog meer over te zeggen? Zo is in de afgelopen jaargangen de empirische basis van de taalkunde een terugkerend thema geweest in *NT*. Om de twee meest extreme posities te schetsen: intuïties van een moedertaalspreker zijn voldoende vs. alleen corpusdata zijn betrouwbaar. De extreme posities zijn minderheidsstandpunten, maar dat betekent niet dat de discussie saai is geweest. Het is treffend dat we dit jubileumnummer kunnen openen met vier bijdragen rond dit thema.

Niet minder treffend is dat daarna een reeks syntactische artikelen volgt, waarin woordvolgorde centraal staat. De studie van de zin is vanaf het begin een van de pijlers onder het tijdschrift geweest. We vinden hier zowel meer formele studies van de abstracte zinsstructuur als artikelen waarin betekenis en vaste combinaties (constructies) een rol spelen. Een doorlopende discussie in *NT* betreft de status en de definitie van het voorzetselvoorwerp en ook in dit nummer zijn hier twee bijdragen aan gewijd. Daarna volgen drie artikelen over woordklemtoon, woordbetekenis en woordvorming, waarin bovendien taalvariatie en taalverandering van belang zijn. Taalvariatie en taalverandering zijn ook de centrale onderwerpen in de volgende serie van artikelen. *NT* heeft in de loop der jaren heel wat historisch-taalkundige en sociolinguïstische studies gepubliceerd en ook bij dit jubileum blijken verandering en variatie in een groot aantal bijdragen een belangrijke plaats in te nemen. We besluiten deze feestelijke uitgave met vier bijdragen over de taalkunde als

discipline: wie schrijven voor *NT*? Hoe is de discipline historisch gevormd? Hoe verhoudt zij zich tot andere disciplines, zoals het taalonderwijs?

Bij het 10-jarig bestaan van *NT* in 2005 verscheen een feestelijk dubbelnummer (2005-3/4). In de inleiding daarop wordt kort ingegaan op de fusie van de drie neerlandistische tijdschriften *Spektator* (vanaf 1971), *Forum der Letteren* (vanaf 1960) en *De nieuwe taalgids* (sinds 1907), die in de jaren 90 samenwerking zochten, wat uitmondde in *Nederlandse Taalkunde*. De eerste aflevering van het nieuwe tijdschrift verscheen in 1996. Het openingsartikel was van de huidige voorzitter van de redactieraad, Paula Fikkert. We zullen de ontstaansgeschiedenis van *NT* hier niet opnieuw oprakelen, maar willen wel kort terugblikken op enkele opvallende ontwikkelingen in de 15 jaar die verstreken zijn sinds het vorige jubileum. In het vorige feestnummer werd geconstateerd dat de syntaxis en semantiek van de Nederlandse zin hoofdthema's waren in de drie oorspronkelijke tijdschriften en dat dat niet veranderd was in de eerste 10 jaargangen van *NT*. We kunnen gerust vaststellen dat ook de 15 daarop volgende jaargangen een groot aantal artikelen over deze onderwerpen bevatten, en ook in het huidige nummer zijn ze verre van afwezig. Dat neemt niet weg dat de centrale oecumenische doelstelling van *NT*, namelijk publicaties over het Nederlands samenbrengen vanuit zoveel mogelijk verschillende deelgebieden en benaderingen, jaar in jaar uit gehaald werd. Zo sieren ook bijdragen over bijvoorbeeld fonologie en morfologie, over taalverandering en taalvariatie, over taalverwerving en taalproductie de pagina's van *NT*, vanuit formeel, constructioneel, sociolinguïstisch, psycholinguïstisch of nog ander perspectief. Voor wie dit allemaal zelf wil vaststellen, voegen we aan het eind van dit nummer een complete lijst toe van de artikelen, squibs en boekbesprekingen die in de afgelopen 25 jaar in *NT* verschenen zijn.

Een belangrijke vernieuwing in de recentere jaargangen is de rubriek *Discussie*, waarin we auteurs vragen om te reageren op elkaars stukken en op kritiek. Levendige afleveringen waren zonder uitzondering het resultaat, met nu en dan discussies op het scherpst van de snede. Deze *Discussies* komen niet zelden voort uit de Dag van de Nederlandse Zinsbouw (DNZ), recent omgedoopt tot Dag van de Nederlandse Spraakkunst (DNS), die ook tot doel heeft collega's uit verschillende subdomeinen van de taalkunde met elkaar in contact en gesprek te brengen. Andere *Discussies* in *NT* concentreren zich op specifieke boekpublicaties of websites, waarbij, indien mogelijk, ook de auteur of maker van de oorspronkelijke tekst een repliek kan geven. Twee andere initiatieven sluiten aan bij de drang naar meer discussie en actualiteit in *NT*. Met enige regelmaat accepteert de redactie

voorstellen tot een themanummer. Daarnaast is het genre van de squib gereanimeerd: korte bijdragen, die niet per se een afgeronde analyse bevatten, maar in ieder geval een fris idee.

Een andere ingrijpende beslissing had betrekking op de taal van publicatie. Na grondige besprekingen binnen de redactie en de redactieraad werd in 2012 het besluit genomen dat ook Engelstalige artikelen toegestaan zouden moeten zijn in *NT*. Bij die gelegenheid veranderde het tijdschrift van titel; die luidt sindsdien: *Nederlandse Taalkunde / Dutch Linguistics*. Al in de eerste aflevering van 2013 verscheen de eerste Engelse publicatie, namelijk de squib ‘The syntactic analysis of the Dutch absentive construction’ van Hans Broekhuis. Nu, na acht jaar tweetaligheid, kunnen we niet de aanvankelijke vrees of verwachting bevestigen dat het toestaan van Engels spoedig heeft geleid tot *English only*. In de jaren 2013-2019 verschenen er 46 artikelen (inclusief bijdragen aan Discussies) en squibs in het Engels in *NT*, wat erop wijst dat er inderdaad een behoefte is aan de mogelijkheid in het Engels te publiceren. In dezelfde periode verschenen er 90 artikelen en squibs in het Nederlands. Kennelijk is er nog steeds een ruime markt voor de taalkunde van het Nederlands in het Nederlands, zoals ook blijkt uit het huidige feestnummer, waarin het 23-2 is voor het Nederlands.

In de voorbije periode is *NT* ook van uitgever gewisseld. Sinds 2014 is het tijdschrift ondergebracht bij Amsterdam University Press, dat ook de zuster tijdschriften *Nederlandse Letterkunde*, *Tijdschrift voor Taalbeheersing* en *Taal & Tongval* uitgeeft. Met de overgang naar AUP is ook een oude wens van de redactie gerealiseerd: alle afleveringen van *NT* vanaf 2000 tot twee jaar terug zijn vrij toegankelijk via <https://www.aup.nl/nl/journal/nederlandse-taalkunde>.

We besluiten uiteraard met de wens dat zowel de Nederlandse taalkunde als *Nederlandse Taalkunde / Dutch Linguistics*, in welke taal dan ook, nog een lang leven beschoren moge zijn.

De redactie